

[Økonomiministeren.]

de kan tages op i et bredere forum, så vil det ske. Jeg håber også, det vil ske, inden der er gået alt for lang tid, for vi er enige i det synspunkt, at det haster med at få fastlagt grundlaget for de kommende års økonomiske politik.

Og til hr. Glistrups spydige bemærkning om, hvorvidt jeg var den rigtige til at udtale mig om, hvordan man skal bære sig ad, kan jeg kun sige, at når hr. Glistrup henviser til, at det åbenbart efter hans opfattelse skulle være gået så dårligt med Danmarks økonomi i de år, jeg har været økonomiminister, så kan jeg måske ikke rigtig se sammenhængen imellem de to ting. Jeg kunne jo med samme ret sige, at det netop er de år, hr. Glistrup har været her i folketinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes med 119 stemmer mod 23.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission i henhold til grundlovens § 51 vedrørende arbejdsministerens dispositioner over for Sømændenes Arbejdsløshedskasse [af Knud Jespersen m. fl.].

(Andre selvst. forslag nr. LIX. Fremsat 4/2 76).

Forslaget sattes til forhandling.

Justitsministeren (Orla Møller):

Sagen om Sømændenes Arbejdsløshedskasse har strakt sig over en længere periode, og der er herunder truffet en række dispositioner fra myndighedernes side over for kassen. Der er to af disse dispositioner, der har påkaldt sig særlig interesse i offentligheden. Den ene er den afgørelse, arbejdsministeren traf, da han den 13. januar i år tilbagekaldte den dispensation, som Sømændenes Arbejdsløshedskasse siden ikrafttrædelsen af arbejdsløshedsloven i 1969 havde haft til at foretage privat arbejdsanvisning inden for kassens område. Denne afgørelse har arbejdsministeren imidlertid tidligere haft lejlighed til at redegøre for over for folketinget. Jeg henviser til ministerens besvarelse

af et spørgsmål herom fra hr. Knud Jespersen i Folketingstidende 1975-76, sp. 4306 ff.

Det er da også snarere dispositionerne vedrørende kassens statsanerkendelse, der er baggrund for det foreliggende forslag. Her er forholdet, at arbejdsministeren den 3. oktober 1975 tilkendegav Sømændenes Arbejdsløshedskasse, at man havde besluttet at tilbagekalde kassens statsanerkendelse, men at man af hensyn til medlemmerne ikke ville effektuere denne beslutning, forinden der var skabt klarhed over, i hvilken arbejdsløshedskasse de medlemmer, der måtte ønske det, kunne optages.

Bestemmelsen om tilbagekaldelse af en arbejdsløshedskasses statsanerkendelse findes i arbejdsløshedslovens § 38, hvorefter arbejdsministeren bl. a. kan bestemme, at anerkendelsen bortfalder:

„1. hvis kassens ledelse tilsidesætter reglerne i denne lov eller bestemmelser, der er givet i henhold til loven, eller hvis kassens virksomhed ikke foregår under iagttagelse af fornøden påpasselighed og orden, . . .“

Jeg skal ikke trætte med at oplæse den udførlige begrundelse, som indeholdes i arbejdsministerens skrivelse til arbejdsløshedskassen om dette forhold, fordi ingen vist er uenige om, at i hvert fald den tidligere administration af kassen har kunnet give anledning til alvorlige betænkeligheder og kritik.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at der er iværksat en indgående undersøgelse af kassens forhold i de forudgående regnskabsår, hvori også skattemyndighederne og revisionsdepartementet, nu rigsrevisoratet, er inddraget.

Arbejdsministeren har pålagt direktoratet at anmode politiet om bistand til at konstatere, om der foreligger kriminelle forhold i kassens administration i årene 1974-75 og tidligere. Disse undersøgelser er endnu ikke afsluttet.

Resultatet af disse undersøgelser er vel uden direkte betydning for vurderingen af, om det er forsvarligt at lade denne arbejdsløshedskasse have en anerkendelse. Men undersøgelserne er udtryk for et ønske om, at der skabes fuld klarhed over forholdene i arbejdsløshedskassen i de forudgående regnskabsår.

Det, der imidlertid nu er det springende punkt, er, om der senere er tilvejebragt så-

[Justitsministeren.]

danne garantier for kassens drift, at det er forsvarligt fremover at lade den være statsanerkendt.

Baggrunden for arbejdsministerens afgørelse af 3. oktober 1975 var en indstilling fra arbejdsdirektoratet, som er den almindelige tilsynsmyndighed på dette område. I denne indstilling gav direktoratet bl. a. udtryk for den vurdering, at direktoratet på baggrund af erfaringerne fra den periode på henved et år, hvor kassen havde været undergivet et skærpet tilsyn, og hvor der var meddelt kassen en række pålæg og anvisninger med henblik på at tilvejebringe et forsvarligt grundlag for dens administration, havde måttet konstatere, at kassens ledelse ikke havde vist fornøden evne til at varetage administrationen af en anerkendt arbejdsløshedskasse, og at man måtte nære tvivl om mulighederne for at etablere et normalt samarbejde med kassen og om, at der fremtidig kunne gennemføres et forsvarligt tilsyn med kassens forvaltning af arbejdsløsheds-kassemidlerne.

I sin skrivelse af 3. oktober 1975 gav arbejdsministeren udtryk for, at ministeriet delte direktoratets alvorlige bedømmelse af forholdene, og at man kunne tiltræde direktoratets indstilling om fratagelsen af statsanerkendelsen. Når denne beslutning ikke straks blev ført ud i livet, skyldes det som før nævnt hensynet til kassens medlemmer, idet man samtidig anmodede arbejdsdirektoratet om oplysninger om mulighederne for en overflytning af kassens medlemmer til en anden arbejdsløshedskasse.

Jeg vil dog i denne forbindelse gerne fremhæve, at arbejdsdirektoratet og arbejdsministeriet også i tiden efter den 3. oktober 1975 har gjort en meget betydelig indsats for at medvirke til at få forholdene i Sømændenes Arbejdsløshedskasse bragt i orden.

Jeg vil, selv om det turde være en selvfølge, gerne fastslå, at regeringen selvsagt ikke har noget ønske om at bringe sømændenes eller nogen anden arbejdsløshedskasses anerkendelse til ophør, medmindre et sådant skridt er påkrævet. Regeringen har imidlertid et ansvar for at påse, at forvaltningen af de meget betydelige offentlige midler, der ydes som tilskud til arbejdsløshedsforsikringen, sker på en forsvarlig måde, eller, som der står i loven, at kasser-

nes virksomhed sker under iagttagelse af fornøden påpasselighed og orden. Hvis man konstaterer, at dette ikke er tilfældet, og at der ikke er rimelig udsigt til at få rettet de kritisable forhold op, så må regeringen naturligtvis skride ind.

Jeg vil også gerne fastslå, at regeringen ikke ønsker at holde noget skjult i denne sag. Arbejdsministeren har da også allerede ved flere lejligheder orienteret såvel offentligheden som folketinget og særlig arbejds-markedsudvalget om, hvad der er passeret.

Regeringen kan imidlertid ikke anbefale, at der nedsættes en parlamentarisk kommission i denne sag. Et sådant skridt ville mere eller mindre kortslutte den procedure, som allerede er iværksat. Det ville i hvert fald bevirke en udsættelse af den afgørelse, som det efter lovens § 38 påhviler arbejdsministeren og dermed regeringen at træffe, når der gennem arbejdsdirektoratet i meget nær fremtid er tilvejebragt grundlag for en fornyet vurdering af mulighederne for fremover at sikre en betryggende administration af Sømændenes Arbejdsløshedskasse.

Risgaard Knudsen (S):

På baggrund af den måde, hvorpå forslaget er udarbejdet, vil det efter min opfattelse ikke være rigtigt her ved denne lejlighed at komme nærmere ind på de af forslagsstillerne omtalte forhold omkring Sømændenes Arbejdsløshedskasse, bortset fra de bemærkninger, som justitsministeren allerede har gjort gældende.

Jeg finder, at vi også skylder forslagsstillerne det hensyn, at vi her ved denne førstebehandling alene koncentrerer os om spørgsmålet vedrørende en nedsættelse af en parlamentarisk kommission.

Spørgsmålet om nedsættelse af parlamentariske kommissioner har i de sidste par år ofte været gjort til genstand for drøftelse her i tinget, og det er, hvis jeg husker rigtigt, alene sket på fremskridtspartiets foranledning. Nu forstår jeg imidlertid, at kommunisterne er blevet inspireret af de initiativer, der tidligere er taget af hr. Glistrup, for så vidt angår nedsættelse af parlamentariske kommissioner. Det skal jeg imidlertid afholde mig fra at komme nærmere ind på.

Gentagne gange er det blevet bekræftet, at der her i tinget er et flertal, som finder, at anvendelsen af parlamentariske kommis-

[Risgaard Knudsen.]

sioner bør forbeholdes særlige situationer, især tilfælde, hvor der kan blive tale om at gøre ministeransvar gældende. Det foreligger der jo ikke noget om i denne sag, og det synspunkt, som jeg her har forfægtet, er jo også i god overensstemmelse med en mangeårig praksis her i tinget.

Jeg skal ikke gøre flere bemærkninger, men i øvrigt henviser til de udtalelser, som justitsministeren har fremført. Skulle der imod min forventning være ønske om at få det foreliggende forslag henvist til udvalgsbehandling, så må jeg i overensstemmelse med hidtidig praksis anmode om, at forslaget så henvises til udvalget for forretningsordenen.

Jens Foged (V):

Da mit partis ordfører, fru Nathalie Lind, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne komme med nogle få bemærkninger.

I anledning af de udtalelser, hr. Risgaard Knudsen kom med vedrørende nedsættelse af parlamentariske kommissioner, kan jeg sige, at vi fra venstres side er ganske enige i den bedømmelse, at det normalt skal dreje sig om sager af et sådant format, at det er langt ud over, hvad der i den givne situation er tilfældet.

Vi finder tillige, at så længe rigsrevisionen arbejder med sagen, ville det være betimeligt, at der var mere ro om sagen. Det er jo ikke, fordi man har forbigået sagens undersøgelse i tavshed. I statsrevisorernes betænkning årgang 1973-74, side 158 og 159, kan man se, hvilket grundigt arbejde der er udført, hvordan revisionen har gennemgået de forskellige ting, hvordan nogle revisorer har måttet opgive arbejdet, og hvordan det næste hold revisorer tilsyneladende også har haft vanskeligheder ved at komme igennem med arbejdet. Så længe rigsrevisionen endnu ikke er færdig med sit arbejde, finder vi ikke, det er betimeligt, at der foretages yderligere.

Jeg kunne måske i den henseende bemærke, at slutbemærkningen i statsrevisorernes betænkning lyder således:

„Departementet vil eventuelt i en særberetning vende tilbage til sagen, når de revisionsmæssige undersøgelser er tilendebragt.“

På det tidspunkt kunne det måske være rimeligt, at man tog problemet op og disku-

terede det, dog ikke i en parlamentarisk kommission, men måske på anden basis.

Venstre tager afstand fra det foreliggende forslag.

Glistrup (FP):

I det sidste par menneskealdre har det samme parti været det største her i landet. Socialdemokraterne har tillige i de sidste 50 år i så overvejende grad haft regeringsmagten, at der så at sige ikke findes én embedsmand tilbage her i landet, som ikke er vokset op under en tilstand, hvor det er det normale, at socialdemokratiet er dem, der styrer og regerer. Der er derfor ikke noget mærkeligt i, at man inden for mange embedsmandskredse har en tankegang, der er ganske pænt synkroniseret til, hvad der er socialdemokraterne velbehageligt.

Det siger sig selv, og det følger af historiens erfaringer, at når man har en sådan samfundsmæssig baggrund, så må man med den største nervøsitet og agtpågivenhed gå ud fra, at dogmet „magt korrupperer“ kan blive aktuelt. Og i det Danmark, vi lever i i øjeblikket, hvor de indenrigspolitiske journalister jo ikke ligefrem lever op til New York Times' eller Washington Post's Watergate-niveau, men — for så vidt de beskæftiger sig med saglige affærer overhovedet — er mere indstillet på bare at gøre det let og indrette sig efter, hvad magthaverne nu engang ønsker, så er det særlig vigtigt, at man fylder det derved opståede tomrum ud med, at det bliver tværpolitiske organer, der kommer til at skride ind over for den retskultur, der med så rivende fart går i forfald under dette styre.

Her er det, at vor grundlov anviser i § 51, at man skal bruge den parlamentariske kommission, når man kommer ud for sager, der har væsentlige politiske overtoner. Den sag, vi behandler i øjeblikket, er så klart én, der falder inden for det område, hvor grundlovens § 51 er velegnet til at finde anvendelse.

Der er tale om, at det pågældende forbund ved en demokratisk afstemning i september måned 1975 kom til det resultat, at man ikke mere ville yde bidrag til det socialdemokratiske blad Aktuelt. Kort efter, den 3. oktober 1975, gør den socialdemokratiske arbejdsminister det ganske aldeles usædvanlige, at han fratager den pågæl-

[Glistrup.]

dende kasse statsanerkendelse. Alene et sådant tidsmæssigt sammenfald — sammenholdt med de ting, jeg i øvrigt har oplyst om den almindelige samfundsmæssige baggrund — gør det særdeles påkrævet, at dette ting igennem en parlamentarisk kommission giver sig til at kulegrave og interessere sig for sagen tværfagligt. Man kan ikke affinde sig med det, som hr. Jens Foged var inde på, at man bare kan lade nogle embedsmænd sidde og rode med sagen i nogle år og så se, hvordan det forløber. Det her er en politisk sag, som skal prøves for et politisk forum.

Når man så dukker ned i sagens papirer, så vil man jo se, at det er rigtigt, der har været et syndigt rod inden for Sømændenes Arbejdsløshedskasse, dengang de havde en socialdemokratisk revisor, men efter at han fratrådte i oktober måned ... (*Bifald fra tilhørerspladserne*).

Formanden:

Bifaldstilkendegivelser er ikke tilladt.

Glistrup (FP):

Men efter at han fratrådte i oktober måned 1974, er det så ganske åbenbart, at her er nogle, der har gjort deres ting i orden — langt, langt bedre, end hvis man går op og kigger i kildeskattedirektoratet, i Københavns amts sygehusforvaltning, på Århus universitet eller de mange andre steder, hvor regeringen med den største lemfældighed har tilladt sig at udfolde sig, idet man siger: ja men der er vanskeligheder ved overgang til edb osv.

Vi har fra det største statsautoriserede revisionsfirma i Danmark den ene rapport efter den anden, som viser, at de pågældende statsautoriserede revisorer har hånd i hanke med det, de har fingeren på pulsen. Vi havde umiddelbart før den fatale 3. oktober 1975 en erklæring om, at det pågældende firma, Revisions- og Forvaltnings-Institutet, havde sørget for at få en af sine egne medarbejdere til at lede kassefunktionerne inden for Sømændenes Arbejdsløshedskasse.

At man under de omstændigheder skrider til den handling, som arbejdsministeren skred til den 3. oktober, det er noget, der må påkalde den største agtpågivenhed i retning af at anvende grundlovens § 51.

Hr. Risgaard Knudsen sagde, at det kan

man ikke lide fra socialdemokratiets side, medmindre det drejer sig om sager, hvor der kan være tale om at gøre ministeransvarlighed gældende. Ja men har hr. Risgaard Knudsen da ikke læst papirerne i denne sag, hvoraf det fremgår, at der netop er spørgsmål om at foretage en undersøgelse af, hvorvidt den i denne sag anklagede minister skal underkastes en rigsretstiltale eller ej? Forholdet er jo det, at det netop er en sag af den art, som hr. Risgaard Knudsen selv fandt aldeles velegnet til at gøre til genstand for undersøgelse i en parlamentarisk kommission.

Derfor: fremskridtspartiet stemmer for kommunisternes forslag.

Ingomar Petersen (RV):

Når man igennem lang tid har fulgt hele problematikken omkring Sømændenes Forbund og har sat sig meget ind i sagen, har læst mange skrivelser fra den ene og den anden side, kender de dispositioner, som arbejdsministeren har truffet, og så i dag ser et forslag til folketingsbeslutning fra kommunisterne om nedsættelse af en parlamentarisk kommission, så er det, ligesom der er en linje igennem det hele. Nu hvor en længe ventet afgørelse skal træffes af arbejdsministeren, kunne man lige tænke sig at få det hele saboteret — i egen interesse — og simpelt hen få forhindret, at denne afgørelse træffes. Der er intet skjult i denne sag. Dette forslag er kun ude på at udsætte en afgørelse efter den omtalte § 38.

Man bebrejder arbejdsministeren, at han i sin tid midlertidigt fratog arbejdsledsløshedskassen statsanerkendelsen. Jeg gad egentlig vide, hvis ministeren ikke havde frtaget den statsanerkendelsen, om der så ikke også havde ligget et forslag til folketingsbeslutning her på dette bord. Når man tænker på det rod, der vitterlig har været, som man også selv har erkendt der har været og er kommet med mange undskyldninger for, når man tænker på, at der er problemer med Nationalbanken vedrørende valutaoverførsler, problemer med skattevæsenet om kildeskattebetaling og mange andre ting, er der så noget at sige til, at ministeren med det ansvar, han har som minister, simpelt hen må gribe ind og sige: nu skal der bringes orden i sagen her. Det er ikke for tidligt, at der bringes orden i sagen.

[Ingomar Petersen.]

Vi kan fra radikal side under ingen omstændigheder gå ind for et sådant forslag til folketingsbeslutning; det kan den pågældende sag overhovedet ikke bære.

Ninn-Hansen (KF):

Justitsministeren pointerede i sit indlæg her i dag, at administrationen af arbejdsløshedskasserne må ske under fornøden påpasselighed. Heri er jeg ganske og aldeles enig. Arbejdsløshedskasserne forvalter så store beløb, at det er nødvendigt, at man sikrer sig, at denne påpasselighed helt igennem er til stede. Og min opfordring til justitsministeren og arbejdsministeren skal da ikke være at svække en sådan påpasselighed, men tværtimod at skærpe den. Det synes jeg er rimeligt og nødvendigt i forbindelse med de store beløb, det drejer sig om.

Jeg vil gerne spørge forslagsstillerne, hvad hensigten med dette forslag er. Hvis man ser hr. Knud Jespersens fremsættelsestale, så er den jo prisværdig kortfattet, den henviser til forslaget tekst og de ledsagende bemærkninger. Så forventer man jo af de ledsagende bemærkninger at få en masse at vide, og det gør man måske også, men det vil jeg gerne have hr. Knud Jespersen til at fortolke nærmere. Der står nemlig:

„Den stadige uro og de mange påstande om uregelmæssigheder i Sømændene Arbejdsløshedskasse, arbejdsanvisning og kontrol, som arbejdsministeren har givet anledning til, gør det nødvendigt for offentligheden, at der bliver skabt klarhed omkring de mange dispositioner og påstande.“

Nu vil jeg gerne have at vide fra hr. Knud Jespersen: hvad er det, hr. Knud Jespersen sigter arbejdsministeren for? Man kan da ikke skrive bemærkningerne på den måde, at det er arbejdsministeren, der har givet anledning til denne uro, uden at man dermed sigter arbejdsministeren for en embedsførelse, som man ikke kan acceptere. Hvad er det, hr. Knud Jespersen sigter arbejdsministeren for med hensyn til dennes embedsførelse? Har den ikke været saglig? Har den været politisk bestemt? Er det noget sådant, hr. Knud Jespersen mener? Og mener hr. Knud Jespersen med dette, når han udelukkende lægger ansvaret på

arbejdsministeren for påstandene om uregelmæssigheder og for uroen, at arbejdsministeren er den eneste ansvarlige? Er der ikke andre, der har haft noget ansvar for den uro, der er opstået?

Når man nu kommer med noget så ekstraordinært som at fremsætte krav om en parlamentarisk kommission, så ved vi jo, at dette krav i sig selv indeholder en sigtelse, men hr. Knud Jespersen har forstærket den og angrebet en ministers embedsførelse på en sådan måde, at det ikke er urimeligt, når ordet rigsret er blevet nævnt af en tidligere taler, for det må jo være noget sådant, der er hensigten med hr. Knud Jespersens påstand. Derfor må vi selvfølgelig have frem, hvad det egentlig er, der menes af forslagsstilleren.

Det ville være forkert at påstå, at Sømændenes Arbejdsløshedskasse ikke har haft lejlighed til at tale deres sag over for folkettingen; de har været til stede i arbejdsmarkedsudvalget. Hr. Møller Hansen, der ikke er uden veltalenhed, havde rig lejlighed til at redegøre for sin sag; de konkrete synspunkter, der blev fremført, gik fra udvalgets side videre til arbejdsministeren, der har haft lejlighed til at drøfte dem med udvalget. Det er normal behandling, der foregår. Det, der stilles forslag om her, er en unormal behandling.

Jeg vil gerne til sidst sige til hr. Glistrup, der lægger et politisk moment ind i dette at forlange en parlamentarisk kommission: jeg tror, det er yderst uheldigt, hvis man på den måde svækker grundlovens opdeling mellem den udøvende magt og så den lovgivende og kontrollerende magt, folketinget har, ved i utide at forlange parlamentariske kommissioner, som er og bør være noget ganske ekstraordinært.

Når hr. Glistrup ønsker en undersøgelse af sagen — og det holdt han sig til — så vil jeg gerne have en forklaring på, hvordan hr. Glistrup så på dette stadium og fra denne talerstol, som han gjorde det, kan begynde at angribe én, der var ansat i arbejdsløshedskassen. Synes hr. Glistrup, det er en fair behandling af den revisor? Eller var det fra hr. Glistrups side en opfordring til ministeren om at indlede en retslig undersøgelse mod den pågældende? Var det en sigtelse, der blev fremsat fra hr. Glistrups side?

Henning Philipsen (SF):

Selv om forslaget til folketingsbeslutning jo formelt vedrører nedsættelse af en kommission i henhold til grundlovens § 51, så forholder det sig således, at forslaget derudover taler om to ting, nemlig på den ene side arbejdsløshedskassens forvaltning og på den anden side Sømændenes Forbunds hyreanvisning og kontrol. Det giver mig anledning til at sige, at forholdene omkring Sømændenes Arbejdsløshedskasse efter min opfattelse ikke er afklaret og derfor heller ikke afgjort. På baggrund af de dokumenter, som jeg har haft anledning til at sætte mig ind i som medlem af arbejdsmarkedsudvalget, er der for mig grund til at tro, at arbejdsministeren ikke vinder denne sag, men at det bliver Sømændenes Forbund eller rettere sagt Sømændenes Arbejdsløshedskasse, der gør det. Det er én ting. Jeg konstaterer bare, at den sag er i hvert fald ikke afgjort endnu, og da den ikke er afgjort, vil jeg godt sige til forslagstillerne, synes jeg, at forslaget, som det er formuleret, er for dramatisk. Eller lad mig sige det på en anden måde: det er lovlig dramatisk, hvis jeg skulle forsøge at være venlig, og det vil jeg gerne være.

Men derudover, når det drejer sig om anvisningen og kontrollen hos Sømændenes Forbund, så er det jo sådan, at det er besluttet af ministeren, at denne anvisning skal fratages sømændene. Der skal ingen tvivl være om, at her er vi rygende uenige med ministeren, for vi synes nemlig, ligesom jeg sagde i går, at al anvisning og kontrol skulle tilbage til fagbevægelsen.

Men vi ved jo, i hvert fald fremgår det af dagspressen, at man har forberedt, at den offentlige arbejdsformidling skal overtage hyreanvisningen og kontrollen — den, som hidtil har ligget hos Sømændenes Forbund. Vi ved også fra dagspressen, at et af de kontroversielle medlemmer i Sømændenes Forbund, i hvert fald ifølge dagspressen, er blevet ansat i den offentlige arbejdsformidling.

Det giver mig anledning til at stille det spørgsmål til arbejdsministeren: har de stillinger, som oprettes i forbindelse med, at arbejdsformidlingen skal overtage kontrol og anvisning for sømændene, været opslået ledige nogen steder? Eller har det været således, at man har haft tilstrækkeligt personale? Hvis man har haft tilstrækkeligt personale, havde det efter min opfattelse ikke

været nødvendigt at antage et af de kontroversielle medlemmer fra Sømændenes Forbund. Jeg vil gerne vide, om disse stillinger har været opslået ledige, således som de normalt skal, når arbejdsformidlingen søger det nødvendige personale i forbindelse med sin virksomhed.

Endvidere forholder det sig jo således, at sømændenes anvisning og kontrol med arbejdsløse aldeles ikke kan sammenlignes med den anvisning og kontrol, som finder sted på de fleste andre områder af arbejdsmarkedet, for det er jo således, at sømændene også har anvisning og kontrol uden for dette lands grænser. Det er i New York, det er i Japan, og jeg husker ikke, hvilke andre steder det er. Derfor er det efter min mening ikke rigtigt, at man umiddelbart sætter lighedstegn mellem den måde, hvorpå anvisning og kontrol foregår på den øvrige del af arbejdsmarkedet, og så den måde, hvorpå sømændene nødvendigvis må gøre det. Jeg har altså den opfattelse, at det gør sømændene bedst selv.

Et spørgsmål yderligere, som jeg godt vil have svar på, er: hvor meget vil det nu komme til at koste arbejdsformidlingen yderligere at skulle overtage anvisning og kontrol for sømændene, ikke blot herhjemme, men også rundt omkring i verden, hvor man jo skal anvise søfolk hyre? Det er ikke sikkert, ministeren kan svare i dag, men det ville dog være meget rart. Hvor meget dyrere, eller — hvis ministeren er i stand til at hævde det — hvor meget billigere vil det være, end hvis det var sømændene, som forvaltede anvisningen?

Jeg skal slutte mit indlæg med at sige, at vi som sagt mener, at dette forslag til folketingsbeslutning er overdramatiseret, fordi man som sagt ikke er færdig med undersøgelserne vedrørende Sømændenes Arbejdsløshedskasse, og jeg gentager: jeg har en opfattelse af, at det er sømændene, der vinder i den sag, men det må naturligvis undersøges afgøre; det er klart.

Chr. Christensen (KrF):

Jeg ønsker ikke her ved denne førstebehandling at komme ind på forholdene, der er rejst vedrørende arbejdsministerens dispositioner over for Sømændenes Arbejdsløshedskasse, men mine bemærkninger skal udelukkende gå på det principielle vedrø-

[Chr. Christensen.]

rende anvendelsen af kommissioner i henhold til § 51.

Sidst, vi drøftede spørgsmålet om nedsættelse af en parlamentarisk kommission, var jo i forbindelse med et af fremskridtspartiet fremsat forslag om en kommission til behandling af visse skattespørgsmål. Jeg gav ved den lejlighed på mit partis vegne udtryk for en positiv holdning over for tanken om at bruge parlamentariske kommissioner til undersøgelse af væsentlige politiske spørgsmål. Disse forudsætninger mener vi ikke foreligger i dette tilfælde.

Vi kan derfor ikke medvirke til forslaget gennemførelse.

Kurt Hansen (VS):

Jeg skal ikke lægge skjul på, at VS ser arbejdsministerens forsøg på at fjerne retten til anvisning og kontrol fra sømændene som et klart politisk indgreb. Jeg mener, at vi i de seneste måneder har set, hvordan sømandsforbundet sammen med revisionsfirmaet har forsøgt at efterkomme arbejdsdirektoratets mere eller mindre tvivlsomme påpegelser af fejl i den administration, der er foregået af a-kassen.

Man må selvfølgelig stille sig det spørgsmål: hvorfor skal hyreanvisning og kontrol nu tages fra sømændene? Det er klart, at sømændene ikke har villet underkaste sig den socialdemokratiske klassesamarbejdslinje, som er den fremherskende i fagbevægelsen, ligesom sømændene ikke har villet støtte det socialdemokratiske propaganda-blad *Aktuelt*. Sømændenes Forbund har i stor udstrækning forsøgt — og gjort det med held på mange områder — at varetage medlemmernes interesser, og det er gået imod indkomstpolitiske løsninger. Derfor er der faktisk mange gode grunde til, at man fra socialdemokratisk hold er bannerfører for bestræbelser på at få fjernet hyreanvisningen og kontrollen fra Sømændenes Forbund. En af dem, der jo kan være særlig tilfreds med dette initiativ, er rederikapitalen, som kan stå og gnide sig i hænderne.

For at sige det så klart og tydeligt som muligt, da vi ikke vil skydes noget i skoene: vi tager ikke stilling til interne forhold i forbindelse med Sømændenes Forbund, og vi ønsker heller ikke at tage stilling til Preben Møller Hansens person i denne sag, men jeg

mener, man må se overgrebet mod Sømændenes Forbund som et led i den byge af sociale nedskæringer, mod den politiske disciplinering, imod de lønstop, som arbejderklassen er blevet mødt med inden for de sidste par år. Alt dette har treenigheden, nemlig statsmagten, LO-toppen og kapitalejerne, været fælles garantier for.

Som sagt, vi skal ikke tage nærmere stilling til sømændenes interne forhold, men vi må sige klart fra i forbindelse med, at sømændene nu skal slagtes pr. 1. april. Jeg mener, vi i stedet for må rejse det krav, som hr. Henning Philipsen også var inde på, at det generelt må være sådan, at anvisning og kontrol kommer tilbage til fagbevægelsen.

Mere konkret kan jeg sige i forbindelse med det forslag, der er fremsat af DKP, at vi kan støtte dette forslag. Jeg har ikke de store forhåbninger om, at gennemførelsen af et sådant forslag ville ændre det, som man er i gang med at lave med socialdemokraterne som bannerførere, men jeg mener i hvert fald, det kan bruges til at vinde tid, og at vinde tid i den situation, sømændene står i nu, er overordentlig vigtigt. Derfor kan jeg på VS' vegne i hvert fald tilsige, at vi vil støtte det foreliggende forslag og støtte sømændene i deres bestræbelser på at bevare hyreanvisning og kontrol.

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Det er uhyre vanskeligt at komme ind på alle de betragtninger, der har været gjort i forbindelse med vores forslag; jeg skal prøve at tage nogle af de mest væsentlige.

Jeg anser netop denne sag for at være af både principiel og demokratisk karakter og at have betydning i forhold til arbejdsret. Når vi fremsætter forslaget, hænger det sammen med, at vi er aldeles utilfredse med den mangel på saglig information, der har været givet fra arbejdsministerens side, og med disse forskellige rygter, der uafbrudt er blevet hængt ud i luften. Jeg spurgte arbejdsministeren den 21. januar, hvad årsagen var til, at man ville fratage sømændene deres arbejdsanvisning. På daværende tidspunkt sagde arbejdsministeren, at når man fratog dem denne anvisning, altså arbejdsløsheds-kassedispensationen til at udføre arbejdsanvisning og kontrol, var det, fordi kassen har handlet i direkte strid med de

[Knud Jespersen.]

betingelser, som må gælde for udførelsen af en sådan offentlig funktion. Senere bliver det nævnt, at man har nægtet at anvise tre mennesker arbejde.

Nu har jeg efterprøvet dette, og jeg vil gerne sige, at det er definitivt forkert. Af de pågældende tre søfolk er den ene ikke stempeberettiget før den 16. januar, den anden er overflyttet til HK og er ikke nægtet stempelkort, og Åge Holm Larsen, som blev arbejdsløs den 16. januar, har altså heller ikke kunnet spille med i spørgsmålet om at ophæve dispensationerne.

Jeg synes, at denne sag bare med disse eksempler er af en sådan karakter, at både arbejdsministeren, Sømændenes Forbund, implicerede privatpersoner — jeg skal ikke tage hverken den ene eller den anden person frem — må være interesseret i, at der skabes fuld klarhed.

Nu siger hr. Ninn-Hansen: ja men hvad er det da, man vil, når man optræder så dramatisk og med disse sigtelser? Vi vil, at denne kommission skal kunne indkalde arbejdsministeren, implicerede privatpersoner, sømandsforbundets ledelse, alle, der måtte have kendskab til denne sag, for at få fuldstændig oplysning om, hvad der er baggrunden for de dispositioner, som er truffet. Jeg forstår altså, det i høj grad er noget, der krænker demokratiet — sådan blev det sagt — og at det kan være belastende bare at forlange en sådan kommission nedsat. Ja men er det ikke lige så belastende at afvise det? Vi har denne bestemmelse i grundloven for at sikre imod misbrug af magt, hvis noget sådant kommer, og for at klargøre under offentlighedens kontrol, hvorvidt sømændene eller arbejdsministeren har handlet forkert. Når sømandsforbundet gang på gang uimodsagt har dokumenteret over deres revisionsinstitut, at kassens tilstand er i forsvarlig orden, så er det ikke nok at sige, at det tror man ikke på. Når de har opfyldt alle — jeg understreger alle — krav stillet fra direktoratet, så er det ikke nok at sige, at der stadig er usikkerhed. Det er ikke nok at forklare, at nu er både politi og skattevæsen og alt muligt andet blandet ind i det, man må forlange, at de undersøgelser føres igennem, så det ikke bare ligger i luften, at hvis man mistænkes for et eller andet, er man på forhånd dømt, hvis man tilhører

sømandsforbundet.

Vi er også forbavset over, at denne arbejdsanvisning, man nu vil tage fra sømændene, vil man for udlandets vedkommende lægge i hænderne på søfyrbøderne. Det svarer nogenlunde til, at hvis man blev utilfreds med metalfagforeningerne og deres arbejdsløshedskasse i København, kunne man overføre dem til at gå til kontrol hos skrædderne eller husassistenterne. Det går jo ikke, det er nærmest at føje en provokation til. 5 ud af 6 mulige anvisningssteder i udlandet skal søfyrbøderne have; det skal staten betale, men det 6. sted skal man ikke have; dér går det videre, for det er Antwerpen, dette storområde. Hvem kan forklare det saglige i en sådan disposition?

Arbejdsløshedskassen har aldrig — og jeg understreger aldrig — haft noget med anvisningen at gøre. Den har ligget i Sømændenes Forbund. Staten har aldrig — jeg understreger aldrig — betalt en øre for denne anvisning. Ja men må vi da så ikke få at vide, hvad der er motivet nu. Har sømændene da misrøgtet deres anvisning? På forespørgsel — og det vil man sikkert kunne få også hos socialdemokrater i dette forbund — vil man få at vide, at i årtier har man drevet arbejdsanvisningen efter linjer, som er tilrettelagt af socialdemokratiske forbundsledelser og i samråd med skiftende socialdemokratiske arbejdsministre. Desværre går tiden jo så hurtigt, i alt fald for dem, der skal prøve at få fat i alle de problemer.

Men konklusionen af denne sag er, at hvis man ikke har noget at skjule, hvis man er fuldstændig klar over, at man ikke har optrådt politisk, fordi sømændene var fagligt aktive, fordi de var kritiske over for LOs top, fordi de ved en demokratisk afstemning inddrog midlerne til Aktuelt, ja, så kan man jo godt lave en sådan kommission. Lad os da få fuld klarhed. Hvis der er fejl hos Sømændens Forbund, skal de rettes, hvis der er fejl i regeringen, skal de rettes, men det er da nødvendigt, at man ikke bare kan skride til en sådan handling, som sket er, uden tilstrækkelige dokumentationer og så bare regne med, at nu kan det passere. Forslaget er ikke stillet for at hale tiden ud. Forslaget er stillet for at få den nødvendige undersøgelse, den nødvendige information, så alle kan blive klar over, om det er arbejdsministeren og regeringen eller det er Sømæn-

[Knud Jespersen.]

denes Forbund og Preben Møller Hansen, som skal kritiseres i denne sag.

Jeg skal til slut anbefale, at man støtter vores forslag, ned sætter en sådan kommission og handler ud fra grundlovens ånd og dens bestemmelser om at sikre en ligelig behandling uden nogen anvendelse af politisk magt, en ligelig behandling, der garanterer, at her er tingene gået reelt og demokratisk til.

Justitsministeren (Orla Møller):

Der er egentlig ikke megen grund til at beskæftige sig med det indlæg, som hr. Glistrup afleverede. Det var med vanlig elegance præget af en lang række påstande og insinuationer af forskellig slags. Jeg blev dog alligevel noget forbløffet over, at man ville forsøge at hænge en politisk placeret person ud i forbindelse med diskussionen omkring denne sag.

Det væsentligste . . .

(Uro på tilhørerpladserne. Nedkastning af løbesedler, og en transparent rulles ud).

Formanden:

Det burde man have skånet os for. Tilhørere er meget velkomne, men de må forholde sig i ro og indordne sig under husets bestemmelser.

(Tilråb: Så vil vi også have, at tingets medlemmer taler sandhed).

Formanden:

Jeg håber, tilhørerne forlader logerne, når de ikke kan tie stille, mens man taler herude.

Justitsministeren (Orla Møller):

Det afgørende er naturligvis berettigelsen eller ikke berettigelsen af det indgreb, ministeren har foretaget i denne sag, og dér føler jeg mig aldeles overbevist om, som hr. Ingomar Petersen udtrykte det meget kraftigt, at hvis ikke ministeren havde handlet i denne sag, havde han gjort sig skyldig i en forseelse i sin embedsførelse, og dette kan ikke siges tydeligt nok.

Jeg forstår derfor heller ikke, at man vil forsøge — her er jeg enig med hr. Henning

Philipsen — på dette tidspunkt at brække ind i de undersøgelser, der foregår. Jeg tror, at det er helt ved siden af, når hr. Kurt Hansen prøver på at finde baggrund for, at der her skulle være tale om et politisk indgreb; det gik igen i hr. Knud Jespersens indlæg. Det er der overhovedet ikke tale om; jeg føler mig aldeles overbevist om, at det store flertal i dette ting med rette kunne have anklaget arbejdsministeren, om han ikke havde taget denne sag op. Sådan forholder det sig, og derfor må jeg udtrykke min store forundring over konklusionen af hr. Knud Jespersens udtryk: at sagen, der er af principiel og demokratisk karakter, kan føre til en anklage for en manglende saglig information omkring tingene. Det er sagt ganske tydeligt, at det, der er hensigten med arbejdsministerens undersøgelse af denne sag, er at skaffe fuld klarhed. Derfor er der selvfølgelig heller ikke nogen, der finder på at sige, at fuld klarhed skulle være belastende for demokratiet, tværtimod, men jeg er nødt til at sige, at skal der tales sandhed fra denne talerstol — og det skal der — så nytter det jo heller ikke noget at komme på talerstolen og fortælle os, at alle krav er blevet opfyldt. Jeg står med et papir her, som jeg ikke skal tage alle detaljerne fra, men det dokumenterer i hvert fald klart og tydeligt, at der stadig væk, trods alt det arbejde, der er lavet, trods al den rådgivning, der er givet både fra direktoratet og arbejdsministeriets side, er mangler. Det er der, når det drejer sig om medlemskartoteket — det skal man jo bruge til at afgøre både medlemsret, dagpengeret, karenstid, vægring osv. —: dette er ikke i orden. Der er ingen muligheder for på baggrund af dette virkelig at klare en lang række ting.

Det er den faktiske situation, og derfor er jeg helt enig i, at når der fortsat er mangel på klarhed i det, som arbejdsdirektoratet har forlangt — så kan man være uenig i, hvor meget eller hvor lidt et arbejdsdirektorat skal forlange, men det er det, der sidder med ansvaret for, at dette føres med påpasselighed og orden — så må det være rimeligt at få sagen undersøgt til bunds, og om dette punkt er der ikke den fjerneste uenighed. Der er intet at skjule i denne sag fra regeringens side og selvfølgelig heller ikke fra arbejdsministerens side. Derfor skal der nok komme fuld information, og der

[Justitsministeren.]

skal også nok komme en klarhed og en afgørelse på disse ting.

Jeg vil gerne slutte af med at sige, at alle de andre punkter, der er blevet nævnt i debatten her i dag, også det, jeg har ladet mig friste til at gå ind i debat om, i og for sig ikke vedkommer det forslag, der ligger på bordet, for her skal der blot tages stilling til, om en parlamentarisk kommission skal bruges til et arbejde, som fuldt så vel kan foregå og vil komme til at foregå i lige så klart lys som det, der foregår i administrationen. Derfor er det efter min opfattelse et meningsløst forslag, for der skal nok blive klarhed og oplysning, information og afgørelse.

Glistrup (FP):

Vi har nu lige hørt, at den socialdemokratiske justitsminister føler sig aldeles tryk ved, at den socialdemokratiske arbejdsminister nok har gjort tingene, som de skulle gøres, men der kom ikke den konklusion, at så kunne man lægge det åbent frem til det nævn, som grundloven har indsat til at klare sager af denne art, nemlig et nævn, som ikke er underkastet den socialdemokratiske regerings instruktioner, men som kunne behandle det ud fra en uvildig partipolitisk overvejelse og ikke ud fra en embedsmandsstand, der er underkastet instruktionsbeføjelser fra en socialdemokratiske regering. Så meget måtte da den, der er kaldet til at være justitsminister, kunne indrømme og forstå.

Hr. Ingomar Petersen nævnte, at Nationalbanken og kildeskattedirektoratet også havde rejst problemer i forhold til de søfarendes organisationer, og det ville han sådan nærmest tage som et argument i retning af, at så kunne vi da ikke røre ved denne sag med en ildtang. Ja men, det er jo netop det, der er baggrunden for, at vi behandler denne sag her i dag, dette, at vort samfund efterhånden er overdænget med så mange restriktioner og regler og bestemmelser, som man kan drage frem i denne storebror-fagreny-verden, vi er på vej ind i. Derfor er det netop et indicium for, at det er nødvendigt virkelig at få kontrolleret, hvad det er, der foregår her i forhold til de søfarendes organisationer.

Hr. Ninn-Hansen begyndte så lovende med at sige, at vi skulle skærpe påpasseligheden med, hvordan der forholdtes inden for det offentlige, og så ventede man jo, at det ville resultere i en støtte til forslaget, men nej, pludselig kammede det over, og indlægget kæntrede aldeles; man sagde, at det at bruge det parlamentariske organ til at undersøge, hvordan tingene er i en sådan sag, skal være noget ganske ekstraordinært, det kan man skam ikke indlade sig på her. Nej, når grundloven indeholder bestemmelsen i § 51, skal det ikke være noget ekstraordinært. Det bør være noget ganske aldeles sædvanligt og naturligt og ikke noget, som man slår syv kors for sig fra, når man ønsker en politisk

(Uro på tilhørerpladserne, nedkastning af løbesedler m. v.)

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Mødet genoptages i dag om 10 minutter.

Så vil jeg gerne bede de tilhørere, der ikke ønsker at holde sig i ro, om at forlade tilhørerløgerne af hensyn til dem, der ønsker at overvære mødet under sædvanlig orden.

Mødet udsat kl. 14.19.

Mødet genoptaget kl. 14.29.

Glistrup (FP):

I sin afstandtagen fra grundlovens § 51 var hr. Ninn-Hansen ved at gå så vidt som at sige, at det at anvende § 51 i den grundlov, som § 51 selv er en del af, nærmest skulle være i strid med grundloven; det er selvfølgelig rent meningsløst.

Endelig stillede hr. Ninn-Hansen mig et direkte spørgsmål, nemlig om jeg opfordrede til, at der blev indledt sag imod den socialdemokratiske revisor, der havde været i sømændenes organisationer før oktober 1974. Svaret er nej. Jeg opfordrer til, at denne sag bliver ordentlig undersøgt af et partipolitisk alsidigt sammensat forum; så kan vi se, hvad det giver anledning til.

Ninn-Hansen (KF):

Så kan jeg kun konstatere det ganske og aldeles urimelige i, at hr. Glistrup hænger en person ud, når han ikke dermed vil rejse nogen sigtelse mod den pågældende, men alene siger, hans forhold skal undersøges i forbindelse med det forslag, der her er fremsat.

Jeg må bestride, at grundlovens § 51 dækker et tilfælde som dette. Der står i grundlovens § 51:

„Folketinget kan nedsætte kommissioner af sine medlemmer til at undersøge almen vigtige sager.“

Dette tilfælde falder ikke ind under begrebet almen vigtige sager. Det er ganske normal administration, det drejer sig om. Det er en ministers ret, ja, det er en ministers pligt, at gribe ind, hvis han mener, at statsmidler ikke forvaltes på den rigtige måde. Det er det, der er sket, og derfor må jeg afvise de angreb, der er kommet også fra hr. Glistrups side imod ministeren og tjenestemændene; der er i hvert fald ikke ført noget som helst bevis i retning af det, hr. Glistrup var inde på.

Så skal jeg sige til hr. Knud Jespersen, at hr. Knud Jespersen skylder mig svar på, hvad han mener med udtalelsen i bemærkningerne om, at det er arbejdsministeren, der har givet anledning til den stadige uro og de mange påstande, der er fremsat. Jeg spurgte hr. Knud Jespersen: mener hr. Knud Jespersen, at det udelukkende er arbejdsministeren, der har givet anledning til denne uro? Jeg fik intet svar. Jeg spurgte hr. Knud Jespersen, om han med disse bemærkninger ville sige, at arbejdsministeren havde udført sine embedsforretninger forkert, vist en usaglig optræden, vist forsømmelighed. Jeg fik heller intet svar på dette.

Men når hr. Knud Jespersen ikke kan besvare spørgsmål om de eneste synspunkter, han fremsætter i bemærkningerne til sit forslag, viser det i sig selv, at der er ikke nogen som helst baggrund for at fremsætte dette forslag til beslutning.

Jørgen Jensen (DKP):

Justitsministeren forsikrede jo, at denne sag skulle undersøges til bunds, men sagde samtidig, at det var et meningsløst forslag, og man godt kunne gå andre veje for at få fuld klarhed over det.

Der er også udtalt forbavelse over, at man får dette forslag frem. Hr. Risgaard Knudsen sagde, at offentligheden og arbejdsmarkedsudvalget er orienteret. Dette fulgte hr. Ingomar Petersen op, da han sagde, at der er intet skjult. Men så er det jo et spørgsmål om, hvor beskeden man er med de oplysninger, man får, og hvor der er mulighed for at undersøge, om de oplysninger, man giver fra ministerens side, er rigtige.

Jeg kunne trække mange ting frem i denne sag, men skal blot nævne, at vi i november måned stillede en række spørgsmål i arbejdsmarkedsudvalget til ministeren. Der gik mere end 2½ måned, før vi fik svar, og svarene var efter min mening ikke rigtige. Da jeg i arbejdsmarkedsudvalget ønskede at få belyst disse svar, greb formanden for arbejdsmarkedsudvalget ind og sagde, det ikke var tiden og stedet at sidde og krydsforhøre ministeren. Man kunne ikke svare på de ting, jeg havde rejst, og de svar, man gav, var direkte urigtige. Jeg skal bare nævne nogle enkelte ting.

I et af svarene siger man, at man ikke har kunnet afstemme indtægter med medlemskartoteket, da føringen af dette, så vidt man har kunnet se, er noget usikker. Derved har jeg gentagne gange spurgt, om man ikke ved optagelse af medlemmer brugte de samme blanketter som andre arbejdsløsheds-kasser. Det har jeg fået bekræftet. Når man gør det, sender man også en kopi til direktoratet, og derfor var der mulighed for at kontrollere. Jeg spurgte, hvad årsagen var til, at man så ikke kunne, og det kunne jeg ikke få noget svar på, for det vidste man ikke, hverken ministeren eller den embedsmand, der var med.

På et andet spørgsmål svarede man, at kassen ikke havde overblik over udbetalinger af dagpenge til de enkelte medlemmer, ligesom det ikke med sikkerhed kan konstateres, om der udbetales dagpenge til medlemmer, som ikke opfylder betingelserne herfor. Der spurgte jeg også, om man ikke brugte de lovformelige kvitteringer. Det gjorde man. Så fatter jeg ikke, at man ikke kan kontrollere, hvem der får pengene. Jeg spurgte så, hvad der lå i den formulering, om der lå det, at andre, som har ansvaret for en arbejdsløshedskasse, også jeg selv, var pligtig til at undersøge, om hvert medlem havde skrevet rigtigt på de blanketter, de skrev. For det er

[Jørgen Jensen.]

det, der ligger heri. Ej heller det kunne man svare på; det vidste man ikke. Men i hele diskussionen om kartotektet havde jeg gentagne gange spurgt, hvad der var i vejen med det kartotek. Arbejdsministeren nævnte engang, at det var personnumrene, det var galt med. Jeg havde så skriftligt spurgt om, hvorvidt Sømændenes Forbund var i den situation, at de kunne opføre et personnummer for hvert medlem. Det er en kendsgerning, at der er mange medlemmer af sømandsforbundet, som ikke har et personnummer, fordi de er udlændinge, og det drejer sig ikke alene om folk, der kommer langt vækfra, men også om folk fra det skandinaviske område. Jeg spurgte så, om de var i samme situation som andre arbejdsløsheds-kasser, for vi er i den situation, at hvis vi får en udlænding, giver man ham fra registreringen et personnummer, og så bruger vi det. Dér fik jeg det svar, at det gjorde man efter 12 måneders forløb. Men så er det altså en kendsgerning, at man ikke kan have personnumre her. Ej heller det kunne jeg få en rimelig besvarelse på.

Derfor må jeg sige, at det ikke har været muligt i arbejdsmarkedsudvalget at få de relevante oplysninger. De svar, der er givet, kan der sættes spørgsmålstegn ved. Så er problemet: hvor går vi så hen og får de oplysninger frem? Jeg er ikke i tvivl om, at der også i denne sag — jeg understreger: også i denne sag — er en politisk aktion fra socialdemokratiets side, og det, vi ønsker, er netop at leve op til det, ministeren sagde, nemlig fuld klarhed og undersøgelse.

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Allerførst til hr. Ninn-Hansen: naturligvis er det ikke udelukkende arbejdsministeren, der har skabt debat omkring disse problemer, men arbejdsministeren har givet grundlag for, at alle mulige rygter faktisk blev forstået som direkte kendsgerninger eller påstande, fordi alle sagde: der er jo noget galt, når man må gribe ind over for Sømændenes Arbejdsløshedskasse.

Hr. Ninn-Hansen nævnte, at det var ministerens pligt at gribe ind i det øjeblik, disse offentlige midler ikke blev forvaltet på en forsvarlig måde. Jeg vil gerne spørge hr. Ninn-Hansen: sigter man hermed til sø-

mandsforbundet? Hvis man gør det, må man lægge dokumentationer på bordet. Jeg har sagt offentligt indtil det bedøvende, at vi ikke vil vige tilbage for også at tage konsekvenser, hvis der er noget uordentligt, der nærmer sig det kriminelle. Men når man træffer sådanne dispositioner, banker dem ud i offentligheden, før forbundsformanden fik det at vide, kan man ikke betegne det som en forsvarlig måde. Arbejdsministeren bestred det i en sporetid; han kan slå efter i Folketingstidende, hvor ministeren af vanvare kommer til at sige, at da ministeren har erfaret, at offentligheden vidste besked om det, tog ministeren initiativet til at orientere Preben Møller Hansen.

Så er der spørgsmålet om disse ansættelser, som vi ikke har fået svar på, og som hr. Henning Philipson stillede spørgsmål om. Jeg ville også have haft det med. Jeg vil gerne vide: hvilke saglige grunde er der til at ansætte folk, der af denne organisation med rette eller urette er anset for at være provokatører? Hvilke saglige grunde er der lige netop til at forære sømændene dem og sige, at nu skal de være arbejdsformidlere? Det kan da kun være at genere sømandsforbundet, og hvis man i fremtiden, når der er folk i en organisation, der efter organisationens opfattelse ikke optræder korrekt, kan komme og sige, at de må endelig ansættes til at varetage søfolkenes interesser, så er det et groft indgreb.

Samtidig med denne side af sagen kan det dokumenteres, at man den 12. afsender et brev til sømandsforbundet og beder om dets udtalelser i anledning af, at man vil fratage dem de rettigheder, de har haft. Det får de den 13., samme dag som man fra ministerens side meddeler, at nu er de røget. Så får jeg i et svar den 21. at vide, at årsagen er, at man ikke har anvist eller givet de 3 nævnte personer stempelkort. Alle, der har skullet have et stempelkort, har fået det, ingen er nægtet understøttelse, og et af de navne, der figurerer, har aldrig skullet have et stempelkort eller understøttelseskort, et andet af de navne, der figurerer, navnet var Voer, var heller ikke berettiget. Ja men kan man så fortænke os i vor opfattelse, også på baggrund af det, der er nævnt fra arbejdsmarkedsudvalgsundersøgelserne, hvor det tager over 2 måneder at få svar, og når vi så får svarene, er vi i høj grad i tvivl om, hvor-

[Knut Jespersen.]

vidt de er rigtige. Jeg synes, man tjener alle parter bedst ved at fjerne enhver form for politisk mistanke om magtanvendelse for at stække sømandsforbundet ved at nedsætte en sådan kommission og skabe fuld klarhed, også ved at indkalde de implicerede fra sømandsforbundet og andre.

Glistrup (FP):

Blot to svar til hr. Ninn-Hansen. For det første gentog hr. Ninn-Hansen nu, at jeg skulle have hængt denne tidligere revisor ud. Det mener jeg nu ikke jeg har gjort; jeg har redegjort for sagens forløb, og muligvis har hans egne breve hængt ham ud.

Dernæst mente hr. Ninn-Hansen ikke, at her var tale om en almen vigtig sag som krævet af grundlovens § 51. Der vil jeg nu bede hr. Ninn-Hansen om at kigge på sagen, som den stillede sig, umiddelbart før arbejdsministeren traf den skelsættende beslutning i denne sag den 3. oktober 1975. Det, der forelå umiddelbart forud for det tidspunkt, var, at et meget højt anset revisionsfirma, Revisions- og Forvaltnings-Institutet, havde afgivet et langt og udførligt revisionsprotokollat den 26. september, ugedagen før, som absolut indicerede, at forholdene i Sømandenes Arbejdsløshedskasse både var bedre end i arbejdsløshedskasser i almindelighed, og at forholdene absolut var i stadig bedring fra de elendige tilstande, der vitterlig havde været under den tidligere revisors periode. Når det har været nødvendigt for dette højt ansete revisionsfirma, at det, når man får referater fra offentlige myndigheder, fra arbejdsdirektoratet, ligefrem må svare, at sådan som der angives i referatet, har vi ikke udtalt os, vi har sagt sådan og sådan, må det for dem, der lægger vægt på, at dansk retskultur skal håndhæves og bevares, forekomme at være i allerhøjeste grad af almen vigtig natur, at folketinget ved sine valgte repræsentanter får lejlighed til at gå det igennem. Hvis hr. Ninn-Hansen ikke mener det, kan det være, fordi han ikke sætter retsvæsenet så højt.

Justitsministeren (Orla Møller):

Det er i hvert fald ikke med den begrundelse, jeg har afvist forslaget, tværtimod. Jeg er aldeles overbevist om, at hr. Glistrups fortsatte mistænkeliggørelse af social-

demokratiske ministre og embedsmænd, er urimelig. Det kan godt være, at baggrunden for, at hr. Glistrups parti har den meget negative holdning til embedsmænd, er udtrykt i det, der er sagt her i dag, nemlig at det blot er en flok dikkende lammehaler, der uden videre lader sig diktere af, hvad en minister har at sige. Det er i hvert fald et udtryk for en total mangel på kendskab til, hvad embedsmænd i den danske administration er for noget.

Men jeg må konstatere, at hr. Glistrup og jeg befinder os i hver sin verden, imellem hvilke to verdener der er så stort et svælg, at det nok aldrig lykkes for os at komme til nogen forståelse.

Så vil jeg gerne sige til hr. Jørgen Jensen, at det nok er lidt urimeligt at stille krav om, at alle spørgsmål skal kunne besvares. Det er i hvert fald urimeligt at beklage sig over, at der er gået 2½ måned, for man må vel være klar over, at når man starter en undersøgelse, må der også gå nogen tid, inden svarene kan fremkomme på det, man undersøger. Jeg gad nok se den minister, der ikke ville komme særdeles galt af sted, hvis han havde givet en halv snak i forbindelse med besvarelse af et spørgsmål. Derfor må der for det første gå tid, og for det andet skal det også undersøges, hvad det egentlig er, det drejer sig om.

Nu har vi prøvet — det gælder både arbejdsministeren og mig her i dag — på at undgå at rende ind i diskussionen om alle de mange enkelte eksempler. Jeg kan godt forstå, at man har lyst til at bruge dem som argumentation for forslaget til folketingsbeslutning, men det er ikke tilstrækkeligt fra nogen af siderne at hæfte sig ved dette, for det afgørende er, at der er indledt en undersøgelse, som fortsat er i gang. Derfor er der efter min mening heller ingen som helst begrundelse for at tale om hverken en politisk beslutning eller et magtovergreb.

Hvad der ligger i sagen af uenigheder om de konkrete ting, vil der naturligvis være fuld anledning til at diskutere yderligere, når man er færdig med det undersøgelsesarbejde, som er i gang.

Jeg skal slutte med at sige, at jeg er enig med hr. Ninn-Hansen, når han siger, at det, der er foregået i denne sag, er ganske normal, almindelig praktisk administration under det ansvar, som enhver af os, der er

[Justitsministeren.]

ministre, nu engang har. Derfor er dette her heller ikke en almen vigtig sag, der kan berettigede til nedsættelse af en parlamentarisk kommission.

(Kort bemærkning).

Ninn-Hansen (KF):

Hvem der sætter retsvæsenet højest, hr. Glistrup eller jeg, skal vi vel ikke afgøre ved denne lejlighed. Jeg vil bare i al stiltfærdighed sige, at jeg har fuld tillid til, at det danske retsvæsen træffer upartiske og rigtige afgørelser, og jeg håber, at hr. Glistrup vil opretholde en sådan tillid også i fremtiden; så regner jeg med, at vi står lige i vor tillid til retsvæsenet, og der er i hvert fald ingen grund til at underkende min tillid til det.

Jeg skal blot videre sige til hr. Glistrup, at der hverken i ordlyden af § 51 eller i den juridiske litteratur findes noget, der kan begrunde, at en ganske normal forvaltningssag kan opfattes som en sag, der kan betragtes som en almen vigtig sag, og jeg synes, at det, hr. Glistrup sagde om det udmærkede revisionsfirmas indsats, ikke har noget som helst med dette spørgsmål at gøre. Jeg betragter altså ikke denne fælles aktion fra hr. Knud Jespersen og hr. Glistrup som noget, der henhører under grundlovens § 51, og det har jeg blot gerne villet anføre. Det har jo ikke noget som helst at gøre med, hvorvidt folketinget skulle skabe sig en øget kontrol med forvaltningen. Det taler vi jo om, og det kan vi tale videre om i folketingets arbejdsangangsudvalg, men det vedrører blot ikke dette spørgsmål eller denne sag.

(Kort bemærkning).

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg er enig med ministeren, når denne bemærker, at der ikke er noget unaturligt i, at det kan tage et par måneder at svare, fordi man skal undersøge det; det er rigtigt, og jeg ville for den sags skyld godt have ventet en uge til, hvis man så havde svaret. Der blev talt om at give en halv snak, men det var ikke engang en kvart, for det, der blev sagt var efter min opfattelse direkte urigtigt. Derfor er det altså ikke et spørgsmål om, hvor lang tid det tager. Når det så udtales, at man må vente, til undersøgelsen er færdig, må jeg sige, at det, jeg frygter, er, at de oplysninger, arbejdsministeren får fra

embedsmændene, skal indgå i de undersøgelser. Men de er ikke rigtige, og derfor er jeg gået med til at rejse det her, for det er nødvendigt at få det klarlagt.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen (DKP):

Jeg vil gerne anholde selve vendingen „en ganske normal forvaltningssag“. Det er helt urimeligt, når hr. Ninn-Hansen betegner det, der er sket her, som normalt; jeg anser det for at være unormalt.

Dernæst har justitsministeren gjort opmærksom på at justitsministeren og arbejdsministeren gjorde, hvad de kunne for, at sagen ikke skulle diskuteres i forbindelse med den parlamentariske kommissions eventuelle nedsættelse; sådan har jeg opfattet det. Det tør da nok siges, at arbejdsministeren i alt fald har holdt tand for tunge i dag; jeg har aldrig hørt en så tavs arbejdsminister. Hvis man er meget stille, kan man høre, at der er liv i arbejdsministeren, men jeg havde håbet, at dette liv også havde vist sig på talerstolen, for det, vi vil og fortsat tilstræber, er at få klarhed i denne sag.

Til allersidst: spørgsmålet om almenvælets interesser. Jo, det er det i høj grad. Her drejer det sig om en af søfolkenes organisationer, hvor man har over 1.000 arbejdsløse og 1.400 ansat på Hongkongbetingelser; nu vil man ødelægge den anvisning, de overenskomstsmæssigt har, brække ind i dette forbunds indre love og påtage sig udgifter midt i en sparetid, som sømændene før alene har båret, endda uden kontrol af nogen art, for det var ikke nødvendigt. Det vil man gøre med den begrundelse, at man ikke har rettet sig efter henstillinger. Det har sømændene, det er jo det, vi har efterlyst. Alt, hvad man har henstillet til sømændenes organisation at gøre, har den gjort. Alligevel siger man: ja men kan vi nu have tillid til det, vi må undersøge det noget mere. Så kan man fylde aviserne behageligt op med politiske påstande om, at det ser helt skrækkeligt ud, og så siger folk: ja, noget er der jo nok om snakken, siden regeringen tager deres anvisning og sætter kassen under administration.

Jeg synes, det ville tjene dette folketing og i høj grad være med til at stive også autoriteten af, hvis man kunne nå til, at man nedsatte en sådan hurtigt arbejdende kom-

[Knud Jespersen.]

mission. Jeg synes, at den, der ikke har noget at skjule i denne sag, kun kan være tjent med, at den bliver nedsat, og så kan kommissionen jo frikende arbejdsministeren eller sømændene eller omvendt

Kaj Hansen (DKP):

Nu har jeg med stor interesse lyttet til denne debat, og det får mig til at stille to konkrete spørgsmål. Det ene er til hr. Ninn-Hansen, der siger, at dette er en ganske almindelig administrations- og forvaltnings-sag, som ikke skal undersøges i en kommission efter grundlovens § 51. Så vil jeg gerne spørge hr. Ninn-Hansen: hvis arbejdsministeren har gjort sig skyldig i magtmisbrug, skal og kan det så ikke undersøges efter denne paragraf?

Det andet spørgsmål er til justitsministeren, som siger, at denne sag bliver undersøgt. Så vil jeg gerne spørge: hvem er det, der i øjeblikket undersøger denne sag, er det ministeren og embedsmændene?

(Kort bemærkning)

Ninn-Hansen (KF):

Hvis arbejdsministeren skulle have gjort sig skyldig i magtmisbrug, er der jo ganske andre midler at bringe i anvendelse; der er de parlamentariske midler: at fjerne arbejdsministeren, og der er en rigsretsanklage. Det er den måde, man kan gå frem på i folketinget, hvis man vil have fjernet en minister, der gør sig skyldig i en så grov forseelse som at udøve magtmisbrug.

Jeg skal blot sige til hr. Knud Jespersen, at det, jeg har talt om, er, at det er en normal forvaltning; jeg har ikke sagt, det er en normal sag, for jeg finder ikke, at de forskellige arbejdsløsheds-kasser bliver administreret på den måde, der her er tale om, heldigvis da.

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg kan ganske kort besvare hr. Kaj Hansens spørgsmål: hvem undersøger sagen? Det gør arbejdsdirektoratet, det gør rigsrevisionen, det gør politiet under ansvar af arbejdsministeren.

Kaj Hansen (DKP):

Hr. Ninn-Hansen siger, der er andre metoder til at fjerne arbejdsministeren, hvis

han har gjort sig skyldig i magtmisbrug. Ja, det er jeg ikke i tvivl om, men det, kommissionen skal undersøge, er, om ministeren har gjort sig skyldig i magtmisbrug.

Så må jeg gøre opmærksom på over for justitsministeren, der nævner, hvem det er, der undersøger denne sag, at en del af dem, ministeren nævner, betragter jeg som part i denne sag, og da man ikke bør sætte en af parterne til at foretage den videre undersøgelse, bør det overgå til kommissionen.

Justitsministeren (Orla Møller):

Det kunne have været interessant at få at vide, under hvilken form politiet var part i denne sag.

(Kort bemærkning)-

Kaj Hansen (DKP):

Justitsministren ved meget bedre end jeg, hvor stor part politiet har i denne sag, men jeg hentydede ikke til politiet, jeg hentydede til embedsmænd og andre, som deltager i den undersøgelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget henvises til udvalget for forretningsordenen. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om forbud mod overarbejde [af Henning Philipsen m. fl.].

(Andre selvst. forslag nr. LXI. Fremsat 4/2 76).

Forslaget sattes til forhandling.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen):

Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning, der er fremsat af medlemmer af socialistisk folkeparti, indeholder en opfordring til regeringen om snarest at fremsætte et lovforslag, der går ud på generelt at for-